

Sygn. akt VIII U 1575/21

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lipca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodnicząca	sędzia Grażyna Łazowska
Protokolant	Ewa Grychtoł

po rozpoznaniu w dniu 13 lipca 2022 r. w Gliwicach

sprawy K. M. (M.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania K. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 17 listopada 2021r. **nr** (...)

z dnia 18 listopada 2021r. **nr** (...)

1) zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 17 listopada 2021r. nr (...) - 2021 częściowo w ten sposób, że do ustalenia wartości kapitału początkowego ubezpieczonego zalicza;

a) okresy składkowe od 1 września 1973r. do 31 sierpnia 1976r., od 13 maja 1978r. do 19 lutego 1980r., od 21 kwietnia 1982r. do 30 czerwca 1991r.; od 1 stycznia 1992r. do 14 stycznia 1992r.;

b) dochody w wysokości:

- 10 088 (dziesięć tysięcy osiemdziesiąt osiem) złotych za 1980r.,

- 109 465 (sto dziewięć tysięcy czterysta sześćdziesiąt pięć) złotych za 1982r.,

- 189 404 (sto osiemdziesiąt dziewięć tysięcy czterysta cztery) złote za 1983r.,

- 276 094 (dwieście siedemdziesiąt sześć tysięcy dziewięćdziesiąt cztery złote za 1984r.,

- 306 343 (trzysta sześć tysięcy trzysta czterdzieści trzy) złote za 1985r.,

- 476 947 (czteryście siedemdziesiąt sześć tysięcy dziewięćset czterdzieści siedem) złotych za 1986r.,

- 453 101 (czterysta pięćdziesiąt trzy tysiące sto jeden) złotych za 1987r.,
- 718 387 (siedemset osiemnaście tysięcy trzysta osiemdziesiąt siedem) złotych za 1988r.,
- 2 680 849 (dwa miliony sześćset osiemdziesiąt tysięcy osiemset czterdzieści dziewięć) złotych za 1989r.,
- 10 963 496 (dziesięć milionów dziewięćset sześćdziesiąt trzy tysiące czterysta dziewięćdziesiąt sześć) złotych za 1990r.,
- 9 772 310 (dziewięć milionów siedemset siedemdziesiąt dwa tysiące trzysta dziesięć) złotych za 1991r.,
- 453 744 (czterysta pięćdziesiąt trzy tysiące siedemset czterdzieści cztery) złote za 1992r.,

2) zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 18 listopada 2021r., nr (...) częściowo w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do rozliczenia zaliczki z uwzględnieniem wysokości kapitału początkowego ustalonego w oparciu o zmienioną decyzję z dnia 17 listopada 2021r. nr (...)

3) zasądza od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) sędzia Grażyna Łazowska

Sygn. akt: VIII U 1575/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 17 listopada 2021r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., ponownie ustalił K. M. wartość kapitału początkowego, uwzględniając dodatkowy staż pracy.

Następnie decyzją z 18 listopada 2021r., organ rentowy ponownie ustalił odwołującemu wysokość emerytury w oparciu o reguły określone w art. 26 ustawy emerytalnej, z uwagi na fakt przeliczenia wartości kapitału początkowego.

W odwołaniach od obu powyższych decyzji i w toku procesu ubezpieczony domagał się zmiany powyższych decyzji i ustalenia wartości kapitału początkowego okresów zatrudnienia od 1 września 1973r. do 31 sierpnia 1976r., od 13 maja 1978r. do 19 lutego 1980r., od 21 kwietnia 1982r. do 30 czerwca 1991r., od 1 stycznia 1992r. do 14 stycznia 1992r. oraz przy przyjęciu do wyliczenia podstawy wymiaru wynagrodzeń za lata 1980, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, na podstawie jego dokumentacji osobowo – płacowej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko. W uzasadnieniu organ rentowy podkreślił, że w oparciu o obowiązujące przepisy, na podstawie dokumentacji przedłożonej przez ubezpieczonego, na wysokość kapitału początkowego uwzględnił wyłącznie te okresy zatrudnienia i wynagrodzenia, które zostały w niej potwierdzone. Równocześnie ZUS podkreślił, że nie mógł zaliczyć spornych okresów zatrudnienia, podobnie jak spornego wynagrodzenia, ze względu na błędną datę urodzenia wskazaną w dokumentacji potwierdzającej te okoliczności.

Sąd Okręgowy w Gliwicach ustalił:

Ubezpieczony K. M., urodzony (...) od 1 lipca 2021r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku, jest uprawniony do emerytury.

Decyzją z 29 lipca 2021r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. ustalił odwołującemu wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. uznając za udowodnione 7 lat i 10 miesięcy okresów składkowych oraz 5 miesięcy okresów nieskładkowych. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ZUS przyjął w oparciu

o zarobki z kolejnych 10 lat kalendarzowych, tj. z okresu od 1 stycznia 1989r. do 31 grudnia 1998r. i wyliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na poziomie 25,61%. Ustalony w oparciu o te założenia kapitał początkowy, wyniósł 32.539,21zł.

Decyzją z 5 sierpnia 2021r., organ rentowy ustalił odwołującemu zaliczkową wysokość emerytury na podstawie art. 26. Wyliczając wysokość emerytury, ZUS przyjął kwotę składki zaewidencjonowanej na koncie z uwzględnieniem waloryzacji: 94.129,17 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego: 162.520,13 zł oraz średnie dalsze trwanie życia: 204,30 miesięcy. Wyliczona w ten sposób, wysokość emerytury, wyniosła 1.256,24 zł.

Decyzją z 17 listopada 2021r. ZUS, ponownie ustalił wartość kapitału początkowego.

W szczególności uwzględnił 9 lat i 5 miesięcy okresów składkowych oraz 3 miesiące okresów nieskładkowych. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ZUS przyjął w oparciu o zarobki z kolejnych 10 lat kalendarzowych, tj. z okresu od 1 stycznia 1989r. do 31 grudnia 1998r. i wyliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na poziomie 37,70%. Ustalony w oparciu o te założenia kapitał początkowy, wyniósł 40.199,06 zł. Przy wyliczaniu kapitału początkowego, ZUS nie uwzględnił do stażu pracy okresów: od 24 marca 1982r. do 20 kwietnia 1982r., tj. okresu po odbyciu służby wojskowej, w którym odwołujący nie świadczył faktycznie pracy; od 1 lipca 1991r. do 31 grudnia 1991r. i od 1 do 31 października 1993r. – tj. okresu urlopu bezpłatnego; a także od 1 września 1973r. do 31 sierpnia 1976r., od 13 maja 1978r. do 19 lutego 1980r., od 21 kwietnia 1982r. do 30 czerwca 1961r. oraz od 1 do 14 stycznia 1992r., za które to okresy odwołujący przedłożył zaświadczenia z błędną datą jego urodzenia. Równocześnie ZUS nie uwzględnił do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego wynagrodzeń odwołującego za lata 1980, 1982 – 1992, za które to okresy odwołujący przedłożył zaświadczenia z błędną datą jego urodzenia.

Decyzją z 18 listopada 2021r. ZUS, ponownie ustalił wysokość emerytury odwołującego. Wyliczając wysokość emerytury, ZUS przyjął kwotę składki zaewidencjonowanej na koncie z uwzględnieniem waloryzacji: 94.129,17 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego: 200.778,01 zł oraz średnie dalsze trwanie życia: 204,30 miesięcy. Wyliczona w ten sposób, wysokość emerytury, wyniosła 1.443,50 zł.

W toku procesu, na wezwanie Sądu, Archiwum Państwowe w K. nadesłało potwierdzone za zgodność z oryginałem, kserokopie zachowanej dokumentacji osobowej i płacowej ubezpieczonego, z okresu jego zatrudnienia w (...) S.A. w Z.. Z kolei Archiwum Zakładowe Ministerstwa Rozwoju i Technologii nadesłało oryginały zachowanej dokumentacji osobowej i płacowej ubezpieczonego, z okresu jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w W. Zakład (...) w K..

Na podstawie przekazanej dokumentacji osobowej oraz w oparciu o zeznania świadków S. K. i E. M. (k.158-159), Sąd ustalił iż ubezpieczony w okresie od 1 września 1973r. do 31 sierpnia 1976r., był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w W. Zakład (...) w K., w charakterze ucznia nauki zawodu. Za okres ten pracodawca wystawił mu świadectwo pracy. Natomiast z zachowanych kartotek zarobkowych wynika, że w okresie tym za wykonaną pracę przysługiwało mu wynagrodzenie. W dalszej kolejności, w okresie od 13 maja 1978r. do 14 stycznia 1992r. zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) S.A. w Z.. Jednocześnie Sąd miał na uwadze, że z książeczki wojskowej wynika, iż w okresie od 20 lutego 1980r. do 20 kwietnia 1982r., ubezpieczony pełnił zasadniczą służbę wojskową i okres ten został mu uwzględniony przez ZUS. Równocześnie z zachowanej legitymacji ubezpieczeniowej wynika, że w roku 1991, od lipca do grudnia, ubezpieczony korzystał z urlopu bezpłatnego.

Organ rentowy odmówił uwzględnienia odwołującemu powyższych okresów zatrudnienia na wysokość kapitału początkowego, a następnie na wysokość emerytury, z tej przyczyny, iż w potwierdzających te okresy świadectwach pracy, wskazana została błędna data urodzenia odwołującego. Mianowicie zamiast 28 czerwca 1956r., wskazana została data 26 czerwca 1956r.

W oparciu o przesłuchanie ubezpieczonego Sąd ustalił, że K. M. faktycznie urodził się (...), jednak jego rodzice zapisując go do szkoły podstawowej i następnie zawodowej, wpisali jako datę jego urodzenia 26 czerwca 1956r. Co więcej w dniu 26 czerwca w kręgu rodzinnym obchodzone były jego urodziny. W konsekwencji odwołujący nie miał świadomości, że również w trakcie przyjęcia do pracy u pierwszego pracodawcy, została przez jego rodziców podana błędna data jego urodzenia. W efekcie doprowadziło to do wydania mu świadectwa pracy z tą datą. Świadectwem tym

posłużył się przy podejmowaniu zatrudnienia u kolejnego pracodawcy, tj. (...), gdzie również nie zwrócono uwagi na błąd w dacie urodzenia. O faktycznej dacie urodzenia, odwołujący dowiedział się dopiero w momencie wyrabiania dowodu osobistego. W tym czasie nie chciał już zmieniać daty w dokumentacji osobowej, gdyż obawiał się związanych z tym problemów. W efekcie po raz kolejny doszło do wydania mu świadectwa pracy z błędną datą urodzenia.

W konsekwencji Sąd ustalił, że odwołujący faktycznie wykonywał zatrudnienie, w co najmniej połowie pełnego wymiaru zatrudnienia w okresie od 1 września 1973r. do 31 sierpnia 1976r., w Przedsiębiorstwie (...) w W. Zakład (...) w K.. Natomiast w okresach od 13 maja 1978r. do 19 lutego 1980r., od 21 kwietnia 1982r. do 30 czerwca 1991r.; od 1 stycznia 1992r. do 14 stycznia 1992r., pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) S.A. w Z..

W oparciu o zapisy z akt osobowych ubezpieczonego, które znajdują potwierdzenie w jego legitymacji ubezpieczeniowej, a także w oparciu o zapisy zaświadczenia Rp-7 z 23 lutego 2006r., Sąd ustalił, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne K. M. wynosi:

za rok 1980 – 10.088 zł,

za rok 1982 – 109.465 zł,

za rok 1983 – 189.404 zł,

za rok 1984 – 276.094 zł,

za rok 1985 – 306.343 zł,

za rok 1986 – 476.947 zł,

za rok 1987 – 453.101 zł,

za rok 1988 – 718.387 zł,

za rok 1989 – 2.680.849 zł,

za rok 1990 – 10.963.496 zł,

za rok 1991 – 9.772.310 zł,

za rok 1992 – 453.744 zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt osobowych ubezpieczonego i jego akt emerytalnych dołączonych do akt niniejszej sprawy oraz zeznań świadków i wyjaśnień ubezpieczonego.

Sąd w pełni podzielił zeznania świadków, w zakresie potwierdzenia faktycznego wykonywania przez ubezpieczonego zatrudnienia w spornych okresach. Nadto Sąd podzielił wyjaśnienia ubezpieczonego w zakresie okoliczności związanych z podaniem w jego dokumentacji osobowej, błędnej daty urodzenia. Sąd bowiem uznał, że wyjaśnienia te były logiczne i spójne, a dodatkowo znalazły oparcie w istniejącej dokumentacji.

Zgromadzony materiał dowodowy, Sąd uznał za kompletny, wiarygodny i mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych i rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 26 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2022r., poz. 504), emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia

ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego. z kolei w myśl art. 25, ust. 1 podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185

Zgodnie art. 53, ust. 1 emerytura wynosi:

- 1) 24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz
- 2) po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,
- 3) po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych.

Kapitał początkowy, zgodnie z art. 173, ust. 1 ustala się natomiast na zasadach określonych w art. 53. Zgodnie z ust. 3 podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999r.

Jak stanowi art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Natomiast w myśl ust. 6 na wniosek ubezpieczonego, podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie, była wysokość emerytury K. M., któremu zaskarżoną decyzją dokonano ponownego przeliczenia kapitału początkowego, nie uwzględniając na jego wysokość spornych okresów zatrudnienia i przypadającego w tym czasie wynagrodzenia.

Organ rentowy odmawiając wliczenia do podstawy wymiaru świadczenia wynagrodzenia za sporny okres w kwotach wnioskowanych przez ubezpieczonego, kierował się treścią § 21 ust. 1 rozporządzenia z 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), zgodnie z którym środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Niemniej jednak przepisy rozporządzenia regulującego postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, zawierające ograniczenia dowodowe, nie mają zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów. Dopuszczalnym jest, więc ustalenie wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dowody zastępcze (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r. w sprawie I UK 179/06, opubl. w LEX nr 342283; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi, z 21 sierpnia 2013r., III AUa 1768/12).

Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni akceptuje stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Lublinie z 4 października 2012r., w sprawie III AUa 305/12, gdzie wskazano, iż w przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dokumentację zastępczą znajdująca się w aktach osobowych, takich jak umowy o pracę, angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia, wówczas

można uwzględniać tylko takie składniki, które są pewne, wypłacane były w danym okresie stale i w określonej wysokości.

Sąd w oparciu o zeznania świadków i wyjaśnienia ubezpieczonego w powiązaniu z zapisami jego dokumentacji osobowej, jak również wcześniej wystawionych przez pracodawców świadectw pracy i zaświadczeń Rp-7 uznał, że był on zatrudniony od 1 września 1973r. do 31 sierpnia 1976r. w Przedsiębiorstwie (...) w W. Zakład (...) w K., w charakterze ucznia nauki zawodu, natomiast w okresie od 13 maja 1978r. do 14 stycznia 1992r. zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) S.A. w Z., przy czym ze względu na pełnienie służby wojskowej i okresy urlopu bezpłatnego, faktycznie u tego pracodawcy pracował w okresie od 13 maja 1978r. do 19 lutego 1980r., od 21 kwietnia 1982r. do 30 czerwca 1991r.; od 1 stycznia 1992r. do 14 stycznia 1992r. Nadto Sąd przyjął zarobki odwołującego za lata 1980, 1982 – 1992, w oparciu o zapisy zaświadczenia Rp-7.

W konsekwencji Sąd orzekł, jak w punkcie pierwszym i drugim sentencji, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje z 17 listopada 2021r. i z 18 listopada 2021r. uznając, iż K. M. przysługuje prawo do przeliczenia emerytury z uwzględnieniem na wysokość kapitału początkowego dodatkowych okresów zatrudnienia i dodatkowych podstaw wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w kwotach wskazanych w wyroku.

O kosztach orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015r. poz. 1800, ze zm.) w punkcie trzecim orzeczenia, mając na uwadze, że przedmiotem rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie były dwie odrębne decyzje, od których wniesiono odwołania.

(-) Sędzia Grażyna Łazowska